

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/300/2019
Identifikačné číslo spisu:	1713212160
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2021
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1713212160.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne N. A., bývajúcej v U., zastúpenej Mgr. Andrejom Gunárom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Panenská 13, proti žalovanému D. R., bývajúcemu vo Y., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Ivan Syrový, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kadnárova 83, o zriadenie vecného bremena, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4C/225/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. mája 2019 sp. zn. 4Co/135/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom 23. mája 2017 č. k. 4C/225/2013-315 zamietol žalobu žalobkyne, ktorá sa pôvodne aj voči žalovaným 1/ G. N. a 3/ J. J. domáhala zriadenia vecného bremena súdom, spočívajúceho v práve cesty v prospech nej ako vlastníka stavby, postavenej na parcele reg. „C“ č. 2160/3, nachádzajúcej sa v kat. úz. Y, zapísanej na LV č. XXXX a to na pozemkoch: parc. reg. „C“ č. 2155 ostatné plochy o výmere 367 m² a parc. reg. „C“ č. 2157/3 vinice o výmere 766 m², nachádzajúcich sa v kat. úz. Y, vedených na LV č. XXXX. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že so zreteľom na skutkové vymedzenie návrhu a špecifikáciu žalobného petitu súd prvej inštancie posudzoval návrh žalobkyne na zriadenie vecného bremena podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania vyvodil záver, že na strane žalobkyne je síce splnená prvá základná hmotnoprávna podmienka, nakoľko žalobkyňa, ako vlastníka stavby súp. č. 0 (chata), postavenej na pozemku parc. č. 2160/3, nie je súčasne vlastníkom príslušného pozemku, ktorý umožňuje prístup k stavbe z verejnej komunikácie. Súčasne však v konaní zistil, že ani pozemky vo vlastníctve žalovaného parc. č. 2157/3 a parc. č. 2155/3, vo vzťahu ku ktorým sa domáhala zriadenia vecného bremena, nie sú príslušnými k verejnej komunikácii. Pozemok parc. č. 2155/3 je príslušný k pozemku parc. č. 2274/2 s účelovým určením (ostatná plocha) vo vlastníctve tretej osoby (nie strany sporu), a nejde ani o miestnu alebo účelovú komunikáciu podľa zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke (§ 4b ods. 1, 2 miestnymi komunikáciami sú všeobecne

prístupné a užívané ulice, parkoviská vo vlastníctve obcí a verejné priestranstvá, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych komunikácií). Konštatoval, že siete miestnych komunikácií sa budujú a udržiavajú v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou tak, aby uľahčovali osídlenie a vyhovovali potrebám miestnej dopravy, prípadne poľnohospodárskej dopravy, a ak to vyžadujú všeobecné záujmy, aj potrebám diaľkovej dopravy a potrebám obrany štátu a § 22 ods. 1, 2, 3: účelové komunikácie slúžia spojeniu jednotlivých výrobných závodov alebo jednotlivých objektov a nehnuteľností s ostatnými pozemnými komunikáciami alebo komunikačným účelom v uzavretých priestoroch alebo objektoch. Pre povolenie stavby účelovej komunikácie platí ustanovenie § 16. Účelové komunikácie sa členia na verejné a neverejné. Účelové komunikácie v uzavretých priestoroch alebo objektoch sú neverejné. Verejnú účelovú komunikáciu môže príslušná obec vyhlásiť za neverejnú len so súhlasom jej vlastníka. Súd prvej inštancie žalobu zamietol aj z dôvodu neunesenia dôkazného bremena žalobkyňou. Keďže výrok rozsudku, ktorým sa určuje existencia sporného práva cesty ako práva zodpovedajúceho vecnému bremenu musí byť dostatočne určitý, zvlášť v prípade, kedy právo nemá byť využívané v celom rozsahu pozemku. Z výroku rozsudku musí jednoznačne vyplývať, kadiaľ cesta vedie, spôsob výkonu práva a jeho obsah (napr. právo prechodu bez obmedzenia, právo prechádzať autom). Z rozhodnutia musí byť tiež zrejmé, že ide o vecné bremeno v prospech každého vlastníka v rozhodnutí presne uvedenej stavby. V prípadoch konania o určenie existencie práva cesty, v ktorých je naliehavý právny záujem na takomto určení a keď je priebeh cesty, po ktorej má byť právo vykonávané sporný, platí, že súčasťou rozsudku, ktorým je žalobe vyhovené, musí byť geometrický plán, vytyčujúci, kadiaľ cesta vedie (rozsudok NS ČR 22 Cdo 2989/2006). Súd prvej inštancie poukázal na ustanovenie § 46 ods. 1 zákona NR SR č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv do katastra nehnuteľností, podľa ktorého k zmluve, verejnej listine alebo inej listine o právach k nehnuteľnostiam, ktoré vznikli reálnym rozdelením, alebo zlúčením nehnuteľností, ako aj k zmluve, verejnej listine alebo inej listine o vecnom bremene k časti nehnuteľnosti treba pripojiť aj geometrický plán. Vychádzal aj z § 3 vyhl. č. 162/1995 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon NR SR č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv do katastra nehnuteľností, geometrický plán je grafickým znázornením nehnuteľností, ktoré vzniknú rozdelením alebo zlúčením nehnuteľností, vyjadruje stav nehnuteľností pred zmenou a po zmene s uvedením doterajších a nových parcelných čísel, výmer druhov pozemkov a ďalších údajov. Geometrický plán je aj grafickým znázornením vecného bremena k časti pozemku. Tiež poukázal na ustanovenie § 4 cit. vyhlášky, v zmysle ktorého záznam podrobného merania zmien je grafická dokumentácia a číselná dokumentácia, slúžiaca ako podklad na vyhotovenie geometrického plánu, na vykonanie zmeny v katastrálnom operáte alebo na opravu chyby v katastrálnom operáte, ako aj na § 6 písm. a/ až g/ cit. vyhlášky ods. 1, podľa ktorého ďalšiu geodetickú dokumentáciu tvoria najmä: súbor lomových bodov hraníc katastrálnych území; meračské náčrty; operát z vytyčenia hraníc pozemkov podľa § 54; údaje o spojení lomových bodov; vektorové geodetické podklady; dokumentácia, potrebná na vykonanie zmien v súbore geodetických informácií; údaje o podrobných geodetických bodoch. Z uvedeného súd prvej inštancie vyvodil, že žalobkyňa v konaní nepredložila taký prostriedok procesného útoku - geometrický plán, ktorý mal a musel byť súčasťou požadovaného súdneho rozhodnutia o zriadenie vecného práva k nehnuteľnosti, spôsobilého na vykonanie záznamu v katastri nehnuteľností, v zmysle cit. predpisov (§ 3 cit. vyhlášky), ale iba jeho časť - technický podklad pre geometrický plán - geodetickú dokumentáciu zamerania vstupov (dokonca dvoch a aj to iba cez pozemok parc. č. 2157/3). Požadované súdne rozhodnutie by tak bolo podľa neho nevykonateľné (napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 22 Cdo 2317/2004 z 30.8.2005). V tejto súvislosti poukázal na civilnoprocesnú zásadu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, vyjadrenú v čl. 2 ods. 1, 2, 3 CSP: Účelom tohto zákona je spravodlivá a účinná ochrana ohrozených alebo porušených práv tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Ak sa spor na základe prihliadnutia k prípadným skutkovým a právnym osobitostiam prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobkyňa bola v konaní právne zastúpená, dôvody, pre ktoré žalobu zamietol jej boli známe, v konaní ich v rámci procesnej obrany uplatňovali aj žalovaní, a keďže v konaní nezistil iné skutkové a právne osobitosti prípadu, nemohol sa od cit. ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít a cit. zákona odkloniť a vec posúdiť a rozhodnúť inak. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody zamietnutia žaloby sa už bližšie nezaoberal tým, či si mohla

žalobkyňa zabezpečiť prístup k stavbe aj inak, prípadne otázkou primeranosti navrhovanej náhrady za zriadené vecné bremeno z hľadiska daných kritérií (prečo stavba zostala bez prístupu k verejnej komunikácii, negatívne účinky pre zaťažený pozemok, náhrada za ujmu v dôsledku tzv. právnej vady, pokles ceny, obmedzenie v užívaní, narušenie súkromia). O nároku na náhradu trov konania v konaní úspešného žalovaného rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP s odôvodnením, že žalovaný bol v konaní v celom rozsahu úspešný, preto mu proti žalobkyni priznal nárok na plnú náhradu trov konania s tým, že o výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 22. mája 2019 sp. zn. 4Co/135/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, a súčasne uznesenie súdu prvej inštancie z 29. marca 2017 č. k. 4C/225/2013-272 v napadnutej časti týkajúcej sa nároku na náhradu trov konania žalovaným 1/ a 3/ zmenil tak, že žalovaným 1/ a 3/ nárok na náhradu trov konania nepriznáva. Odvolací súd konštatoval, že po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a zhodnotení výsledkov dokazovania, ktoré vo veci vykonal, ako aj obsahom spisu sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žaloba žalobkyne nie je dôvodná. Súd prvej inštancie zaujal správny právny záver, že vstup na pozemok žalovaného môže byť podstatným zásahom do práv vlastníka, preto by sa mal poskytovať iba v nevyhnutnom rozsahu a v žalobe by muselo byť v petite uvedené, v akom nevyhnutnom rozsahu by mal žalovaný umožniť vstup na jeho pozemok. Petit žalobného návrhu takéto podstatné náležitosti neobsahuje, je neurčitý. Žalobkyňa žiadala o zriadenie vecného bremena podľa § 151o Občianskeho zákonníka. V tomto konaní, ktoré je sporovým konaním, je súd viazaný petitom návrhu sporových strán a nemôže ísť nad jeho rámec. Návrh preto musí byť určitý zrozumiteľný, tak koncipovaný, aby v prípade vyhovievania návrhu mohol súd vydať rozhodnutie, ktoré bude vykonateľné. Žaloba žalobkyne však tieto náležitosti nespĺňa. Okrem neurčitosti a nevykonateľnosti petitu žaloby, žalobkyňa nedoložila ani geometrický plán, na základe ktorého by mal byť vytýčený priebeh cesty, po ktorej má byť právo vykonávané. Sama žalobkyňa vo svojom odvolaní uviedla, že je zrejmé, že pri stanovení práva cesty nemôže ísť o prechod cez celý pozemok, resp. je zrejmé, že prechod musí byť jasne vyznačený a nechala si vypracovať niečo, o čom bola presvedčená, že ide o geometrický plán, išlo o dokumentáciu, ktorú bolo možné kedykoľvek zakresliť do geometrického plánu. Uviedla tiež, že súd prvej inštancie viackrát pojednávanie odročil a bolo tak dosť času na to, dať geodetickú dokumentáciu aj do formálneho súladu, avšak súd ju na to neupozornil a podľa vtedy platného § 43 O.s.p. a neskôr v zmysle ustanovenia § 129 CSP mal tak urobiť. Z tohto dôvodu bola neopodstatnená tiež námietka žalobkyne, že súd prvej inštancie sa nezaoberal tým, že prechod najmenej zaťažoval vlastnícke právo majiteľa príľahlého pozemku, pričom vlastnícke práva majiteľov iných príľahlých pozemkov by boli zaťažené viac, vôbec sa nezaoberal ohliadkou na mieste samom a jeho rozhodnutie považovala za nepresvedčivé, spôsobujúce jeho nespreskúmateľnosť, pretože postačujúcim dôvodom pre zamietnutie žaloby bol už jej neurčitý a nevykonateľný petit. Odvolacia námietka žalobkyne, že zamietnutie žaloby z tohto dôvodu je zbytočne formálne, tvrdé a nespravodlivé a tento formálny nedostatok mohol byť počas konania odstránený, nebola dôvodná. Žalobkyňa bola v konaní zastúpená advokátom a mala dostatok času tento nedostatok do rozhodnutia súdu prvej inštancie odstrániť. Odhliadnuc od uvedeného však podstatná v danej veci by bola za existencie určitého a vykonateľného petitu tiež skutočnosť, že žalobkyni sa v konaní nepodarilo preukázať, že ňou navrhovaný spôsob zriadenia vecného bremena - práva prechodu nie je možné zriadiť aj cez iný príľahlý pozemok ako pozemok žalovaného, a že právo prechodu cez jeho pozemok by nebol neprimeraným alebo neprípustným zásahom do vlastníckeho práva žalovaného, ktorým môže byť aj zásah do vlastníckeho práva vlastníka pozemku vtedy, ak by bola cesta trasovaná v blízkosti tých miest, ktoré vlastníak pozemku zvyčajne využíva na pracovnú činnosť alebo za účelom oddychu, ktorý vždy treba porovnať aj s dožadovaným sa právom prechodu vlastníka stavby, pričom v danom prípade ide o užívanie chatky. Takže predpokladmi pre vyhovievanie žaloby žalobkyne sú určitý vykonateľný petit žaloby a preukázanie aj tohto druhého predpokladu pre zriadenie vecného bremena, nielen prvého predpokladu, že žalobkyňa je vlastníčkou stavby, ku ktorej práva prechodu sa domáha, a že nie je súčasne vlastníkom príľahlého pozemku, ktorý umožňuje prístup k stavbe. Odvolací súd preto z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. O nároku žalovaného na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods.

1 CSP a ako úspešnej strane v spore mu priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu, okrem tretieho výroku o nepriznaní nároku na náhradu trov, podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP videla v tom, že jej návrh bol určitý, pretože petit znel jasne na zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu ako prechod č. 1 v zmysle priloženej prílohy. Táto dokumentácia je polohovým zameraním vstupov na pozemok, pričom obsahuje grafickú situáciu, technickú správu a zoznam súradníc meraných bodov. Zároveň bol aj aktualizovaný stav katastra C-KN. Žalobkyňa je toho názoru, že miera zásahu do práv vlastníka dotknutej nehnuteľnosti je presne vymedzená a daná. Je vyznačená ako prechod č. 1 a takto znel aj petit žaloby. Odvolací súd preto nesprávne právne posúdil návrh ako nevykonateľný. Žalobkyňa ďalej uviedla, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy. V konaní preukázala, že ňou navrhovaný spôsob zriadenia vecného bremena, t. j. práva prechodu, nie je možné zriadiť aj cez iný príľahlý pozemok. Taktiež má žalobkyňa za to, že nesúhlasí s právnym posúdením, že na to, aby bol návrh jasný a vykonateľný, je potrebné priložiť geometrický plán, z ktorého bude rozsah práva prechodu jasne vyplývať. Podľa žalobkyne predložená geodetická dokumentácia ako podklad jasne slúži a údaje v tejto dokumentácii sú údajmi, ktoré by boli v relevantnej situácii zapísané do geometrického plánu a tento zapísaný do katastra nehnuteľností s právom prechodu. Príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka nevyžadujú ako zákonnú povinnosť priložiť k žalobe geometrický plán, táto povinnosť vyplynula z rozhodovacej praxe súdov. Geometrický plán nemusí byť jediným relevantným dokumentom, ktorý zabezpečí to, aby bol návrh jasný, zrozumiteľný a vykonateľný. Na záver žalobkyňa navrhla, aby dovolací súd zmenil rozsudok tak, že zriaďuje na pozemku parcely registra „C“, č. 2155/3, druh pozemku: ostatné plochy, o výmere 153 m² a na pozemku parcely registra „C“, č. 2157/3, druh pozemku: vinice, o výmere 766 m², nachádzajúcich sa v katastrálnom území Y., obec Y., okres R., vedených Okresným úradom R., katastrálny odbor, na liste vlastníctva č. XXXX, vecné bremeno spočívajúce v práve cesty - pešieho prechodu v prospech vlastníka stavby postavennej na parcele registra „C“ č. 2160/3, nachádzajúcej sa v katastrálnom území Y., obec Y., okres R., vedenej Okresným úradom R., katastrálny odbor, na liste vlastníctva č. XXXX, a to vo vymedzenom rozsahu uvedenom v predloženej geodetickej dokumentácii - polohového zamerania vstupov na pozemok, ako prechod č. 1 v zmysle priloženej prílohy. Suma náhrady za vecné bremeno je 100 eur ročne. Túto sumu je žalobkyňa povinná zaplatiť žalovanému vždy najneskôr k 31. januáru kalendárneho roka. Od právoplatnosti rozsudku o zriadení vecného bremena do konca aktuálneho kalendárneho roka je žalobkyňa povinná zaplatiť alikvotnú čiastku tejto sumy. Žalovaný je povinný nahradiť trovy konania pozostávajúce zo súdneho poplatku a trov právneho zastúpenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že návrh nebol len neurčitý a teda nevykonateľný z dôvodu, že priložená geodetická dokumentácia obsahovala zameranie dvoch vstupov, kadiaľ by mohol viesť prechod k nehnuteľnosti žalobkyne, ale najmä z dôvodu, že žalobný petit neobsahoval informácie o tom, kadiaľ povedie cesta cez príľahlý pozemok, akým spôsobom môže právo cesty cez pozemok vykonávať vlastník stavby a nebol ani definovaný obsah práva prechodu cez príľahlý pozemok. Ďalej žalobkyňa nevysvetlila, prečo nepriložila geometrický plán. Žalobkyňa neuniesla dostatočne dôkazné bremeno, nakoľko reálne nepreukázala iné nemožnosti zriadiť právo prechodu cez iný pozemok. Taktiež žalovaný nesúhlasí so stanovenou sumou 100 eur ročne ako výšku odplaty za zriadenie vecného bremena, pričom nebola podložená ani žiadnym znaleckým posudkom. Argumenty žalobkyne nemožno subsumovať ani pod pojem nesprávne právne posúdenie veci, keďže dovolanie sa týka hodnotenia dôkazov a hodnotenia skutkového stavu veci. Na záver žalovaný žiada, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (porovnaj sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré, okrem iného, patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj sp. zn. 2 Cdo 203/2016 a 6 Cdo 113/2017).

9. Ak nemá dovolanie, prípustnosť ktorého strana sporu vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k znemožneniu meritórneho dovolacieho prieskumu a odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj sp. zn. 1 Cdo 126/2017, 1 Cdo 206/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016).

10. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

11. Právnu úpravou dovolania v CSP sa sleduje nielen náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu. Účelom § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky (a „zaplnenie bielych miest doterajšieho rozhodovania dovolacieho súdu prispieť k vytvoreniu jeho ustálenej rozhodovacej praxe“). Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP má za cieľ dosiahnutie jednoty v rozhodovaní dovolacích senátov.

12. V danom prípade žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť jej dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

13. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla vytvoriť a ustáliť

rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená.

14. Dovolateľka namietala správnosť záverov súdov nižších inštancií týkajúcich sa posúdenia nároku žalobkyne na zriadenie vecného bremena - práva prechodu. Tvrdila, že jej návrh bol určitý, pretože petit znel jasne na zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu, a miera zásahu do práv vlastníka dotknutej nehnuteľnosti je presne vymedzená a daná. Taktiež je žalobkyňa názoru, že ňou predložená geodetická dokumentácia je postačujúcim podkladom na zriadenie vecného bremena, pričom geometrický plán nemusí byť jediným relevantným dokumentom. Rovnako namietala, že súd nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy. Z takého obsahu dovolacieho prejavu žalobkyne (§ 124 CSP), dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa vyčítala súdom nižších inštancií nedostatky vykonaného dokazovania, nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov a tým nesprávne právne posúdenie veci.

15. Riešenie skutkovej otázky je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej obsahu, zmysle a účele, normu interpretuje a zo svojich skutkových zistení (to znamená po vyriešení skutkových otázok a na ich podklade) prijíma právne závery o (ne)existencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad.

16. Dovolateľkou nastolené otázky nie sú otázkami právnymi, teda takými otázkami, ktorých riešenie by záviselo od výkladu určitej konkrétnej hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej normy. Uplatnený dovolací dôvod tak nevymedzila spôsobom vyplývajúcim z § 432 ods. 2 CSP, t. j. neuviedla konkrétne, ktorú právnu otázku riešil odvolací súd nesprávne a v čom táto nesprávnosť spočíva, ale namietala nesprávne hodnotenie dôkazov súdmi v základnom konaní. Namietala teda skutkové závery, ktoré nie je dovolací súd oprávnený preskúmať, pretože v zmysle ustanovenia § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. Dovolací súd totiž nie je tretou inštanciou a dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. V dovolaní nastolená otázka má skutkovú (nie právnu) povahu, ktorá nemôže byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania žalobkyne v zmysle tohto ustanovenia.

17. V danom prípade je dovolanie žalobkyne vadné v tom, čo bolo pre posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP podstatné (vo vymedzení právnej otázky, ktorá ešte nebola dovolacím súdom riešená); nejde však o vadu, ktorú by sa mal súd pokúsiť odstrániť. Vada dovolania tejto povahy bráni dovolaciemu súdu v uskutočnení dovolacieho prieskumu. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že vymedzené otázky predstavujú skutkové (a nie právne) otázky týkajúce sa skutkových záverov súdov nižších inštancií a vlastného chápania skutkových zistení dovolateľkou, ktoré ale nemôžu byť relevantné z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a nemôžu viesť k založeniu prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia v rozhodovanej veci.

18. Dovolací súd posudzujúc dovolanie podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP, čl. 11 CSP) dospel k záveru, že aj keď dovolateľka konkrétne neoznačila ako dovolací dôvod existenciu procesnej vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 CSP (ktoré v dovolaní nie je ani spomenuté), argumentácia a formulácia v ňom uvedených dovolacích dôvodov dávajú možnosť konštatovať, že dovolateľka namieta okrem právnych záverov najmä správnosť procesného postupu odvolacieho súdu, čo môže byť po splnení ďalších zákonných predpokladov dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f/ CSP.

19. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

20. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci, to, ako súd viedol spor, znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

21. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (porovnaj napr. sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnnej od 1. júla 2016.

22. Dovolateľka tvrdí, že odvolací súd vykonané dôkazy vyhodnotil nesprávne, čo malo za následok nesprávne právne posúdenie veci založené na nesprávnom zistení skutkového stavu. Najvyšší súd ale už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka a zakladajúcim prípustnosť dovolania nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani podľa novej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Dovolací súd zdôrazňuje, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (por. I. ÚS 97/97).

23. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobkyne je procesne neprípustné; vzhľadom na to jej dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

24. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.